

Pääkirjoitus

Mari Maasilta

Klassikot kunniaan

Klassikoiden lukemiseen sekä oman ja läheisten oppialojen historian tuntemuksen tärkeyteen on tämän lehden pääkirjoituksissa palattu toistuvasti. Viestinnän ja median tutkimuksen ainoa suomenkielinen aikakauslehti on vuosia halunnut pitää yllä laaja-alaisen ja syvällisen sivistyksen arvostusta. Vanhoja Media & viestinnän vuosikertoja selaillessani törmäsin muun muassa Media, Culture & Society lehden toimituskunnan jäsenen John Cornerin haastatteluun otsikolla Lukekaa sosiologiaa! (3-4/2013) Corner pitää tutkijoiden liian varhaista erikoistumista ja akateemisen profession kapeutumista harmillisena ja epäilee erikoistumisen tapahtuvan laaja-alaisen sivistyksen kustannuksella. Tätä vastaan voi hänen mukaansa taistella seuraamalla myös muiden tieteenalojen, erityisesti sosiologien tuotantoa.

Lehden uutena päätoimittajan en tee poikkeusta edeltäjiini, vaan haluan edelleen toimia sivistyksen puolustusasianajajana, vaikka se nykyisissä yliopistosuhdanteissa on tehty entistäkin hankalammaksi. Sosiologian lisäksi aina kannattaa palata myös filosofiaan. Suomalaisen filosofi Georg Henrik von Wrightin syntymästä tulee tänä vuonna kuluneeksi sata vuotta, ja sen kunniaksi kaivoin esiin hänen vuonna 1981 suomennettu esseekokoelmansa Humanismi elämänasenteena. Kokoelma sisältää von Wrightin 60- ja 70-luvuilla pitämiä esitelmiä kirjalliseen muotoon muokattuna. Vaikka sosiologi C.Wright Millsin mielestä luennot eivät yleensä toimi kirjoitettuna, koska niissä on erilainen 'ääneen ajattelemisen' logiikka kuin kirjoitetussa tekstissä (ks. Sanna Kivimäen arvio Millsin kirjasta tässä lehdessä), von Wrightin essee ovat edelleen painavaa luetta-va. Tekniikan ja tuotantomenetelmien kumous ja niiden aikaansaamat muutokset luonnossa ja yhteiskunnassa saivat von Wrightin pohtimaan niiden seurauksia ihmiselle, oikeudenmukaisuutta ja ihmisen parasta, sanalla sanoen humanismia. Von Wrightin käyttämät ilmaisut 'ympäristön kuluminen ja luonnonvarojen yhä häikäilemättömämpi käyttö, lisääntyvä aggressiivisuus, varustelujen kiihdyttäminen ja terrorismi' haiskahtavat ehkä kuusikymmenlukulaisilta, mutta samojen aiheiden kanssa painiskelemme edelleen.

Ajankohtainen on muun muassa von Wrightin ajatus siitä, että jokainen aikakausi joutuu pohtimaan suhteensa humanismiin omista historiallisista edellytyksistään lähtien. Erikoisen tärkeä tämä tehtävä on suurten muutosten aikana, mistä johtuu, että historian virtaukset, jotka tunnetaan "humanismina" ovat esiintyneet kriisien ja kumousten yhteydessä. Ajattelemme pa nykyhetkeä sitten suppeasti oman suomalaisen tiedekeskustelun näkökulmasta, laajemmin koko suomalaisen yhteiskuntaelämän tai

globaalin muuttoliikkeen näkökulmasta, juuri nyt käynnissä olevat suuret muutokset pakottavat – tai ainakin niiden pitäisi pakottaa - myös meidät keskustelemaan siitä, mitä oikeudenmukaisuudella ja ihmisen parhaalla oikeastaan tarkoitetaan.

Sosiologian ja filosofian lisäksi aina on aika palata myös oman tieteenalan klassikoihin. Vaikka hektinen artikkelitehtailu ja opetusrumba harvoin sallivat pysähtyä kokonaisten kirjojen äärelle, antaa ainakin maisterivaiheen teoriaopetus onneksi opettajalle mahdollisuuden oman alan klassikoiden kertaamiseen. Parhaimmillaan oppimistilanteet saavat aikaan oivalluksia niin opettajan kuin opiskelijan päässä. Viimeksi pääsin seuraamaan tällaista oivalluksen iloa mediakasvatuksen maisteriopiskelijan toteuttamassa Marshall McLuhanin mediateoriaa käsittelevässä esitelmässä, jossa hän pohti McLuhanin teorian valossa esityksensä toteuttamisessa käyttämiään medialaitteita, sovelluksia ja ihmiskehon jatkeita, kuten Preziä, Microsoft Swayta, vihreää teetä ja piikkimattoa. Kuten eräs kollega osuvasti totesi, näiden opiskelijoiden kanssa käytyjen syvällisten keskustelujen varassa voi tutkija-opettaja selvitä taas useita viikkoja hengissä.

Klassikot ovat antoisaa luettavaa ”levottomuuden ja välinpitämättömyyden aikana, josta järki ja ymmärrys eivät tahdo saada otetta”, kuten Sanna Kivimäki kirjoittaa tämän numeron Mills-arviossaan. Klassikot pääsevät ääneen myös Tarmo Malmbergin jutussa, jossa hän käsittelee oman alamme pioneerin Ernst Löblin antia tämän päivän mediatutkimukselle. Olkoon nämä kaksi kirjaesittelyä alkuna klassikkoja käsittelevien kirjoitusten sarjalle, jotka Media & viestinnän toimitus päätti toivottaa tervetulleeksi vakituisena osana lehteämme. Otamme siis jatkossakin mielihyvin vastaan kirjoituksia klassikoiden antamista vaikutteista tutkijantyölle tai klassikkoteosten esittelyjä.

Suomenkielisen tieteellisen julkaisun taival ei ole helppo, sen on myös Media & viestintä saanut kokea yli kolmekymmentä vuotta kestäneen taipaleensa aikana. Päätösmittajakautensa päättänyt Iiris Ruoho on kuitenkin jättänyt työnsä jatkajille positiiviseen suuntaan kehittyneen lehden. Uusi toimitus ottaa tulevat haasteet innokkaina vastaan, mutta se tarvitsee myös media- ja viestintätieteen harjoittajien tukea niin kirjoittajina, lukijoina kuin kommentaattoreina.

Toimitussihteeri, YTT Niina Uusitalon lisäksi uuteen toimituskuntaan kuuluvat puheviestinnän yliopistonlehtori FT Maija Gerlander Tampereen yliopiston Viestinnän, median ja teatterin yksiköstä, yliopistonlehtori VTT, Salli Hakala Helsingin yliopiston avoimesta yliopistosta, tohtoriopiskelija VTM Niko Hatakka Turun yliopiston Eduskuntatutkimuksen keskukselta, Akatemiattutkija YTT Juha Herkman Helsingin yliopiston sosiaali-tieteiden laitokselta, yliopistotutkija VTT Minna Lammi Helsingin yliopiston Kuluttajatutkimuskeskukselta, tutkijatohtori YTT Katja Lehtisaari Helsingin yliopiston Aleksanteri-instituutista, tiedotusopin dosentti ja vapaa tutkija Tarmo Malmberg, tutkija YTM Jenni Mäenpää Tampereen yliopiston Viestinnän, median ja teatterin yksiköstä, tietoasian-tuntija YTL Eija Poteri Tampereen yliopiston kirjastosta (Nordicom), tohtorikoulutettava YTM Minna Saariketo Tampereen yliopiston Viestinnän, median ja teatterin yksiköstä ja yliopistonlehtori FT Marko Siitonen Jyväskylän yliopiston Viestintätieteiden laitokselta.